

పీఠిక.

కథాంశమంతయు గ్రంథమునఁ గలదుగానఁ బరిశోధనకం
సమానితము. ఈ గ్రంథమువ్యాసినకపులు నరసకవిరానిపుణులు. పీఠికవి
త్వము శేషబృదాంతాపాకముగఁ జేసేయములతోడను స్వభావ వర్ణనల
తోడను గూడియుండును. కథానాయికయును తిరుపతమ్మ సమాగమవ
శ్చయర్పణోపుభాగమున ఏరువాసివద్యములు ఎట్టియూఢునఁగిరి పతి
వ్రతాప్రభావమును మనమునకుఁజూచునటులబోధింపకపోవు. పూర్వము
సమాగమనశ్చయన యుపతీమతల్లుల కుత్సవాదులఁ జేయుటయు దైవ

భోషమునోదిలించుటయు మన దేశీయుల కాచారమైయున్నది. ఈ
 తిరుపతమ్మయు నట్టిద. ఏనాడో యశశ్శరీరముదాల్చి చరిత్రవ్యాపిని
 యైన యాతిరుపతమ్మకథనంతయుఁజిన్నపా త్తముగ నెనగ్ని భాషాసతి
 కూడిగ మెమోర్చిన గ్రంథక రలగు మాకరా నారాయణరాజ కోలా
 హలము నీతారామరాజుల కవతాకన్య కోలదికాలమున నక్షరస్వరూ
 పిణియై ప్రబంధరచనానంతరమున లోకమున పిలసిల్లగలదని యాచిన్ని
 పా త్తము చెప్పక చెప్పుచున్నది. గ్రంథము సాధ్యమైనంతవఱకు నిర్దు
 ష్టముగ వాఁగియుంబడెనని లోచించుచున్నది. “ము నేఱు, తిరుపతమ్మ”
 భోషగుపదములు దోషములని యెఱింగియు గథాపాశబద్ధులై

యట్లేంచిరి మాతలంపు. ఎడేనిలోపములున్నతనించి గూఢా
బావుకవుఁ బుద్ధింధములొసర్పరసజలనుగ్రహింతురుగాక!

ఇట్లు

శ్రీహరిరమణకవులు శతావధానులు సోదరులు

గంపలగూడెము }
4- 4-1916 }

కుమారభాషావారి

అపానకవులు

అభిప్రాయము

ఓ బాలకవులారా!

మూరంపిన తిరుపతమ్మ, యనుగ్రంథమువారిత ప్రతివాద్యం
తము, శ్రద్ధతో భజితివి, నిర్దుష్టమై యే, యభిప్రాయపడితిని. శ్రీ
మృదుమధురముగనున్న యిది. మూలకైత వాగీశ్వరీకరుణచే దినదినాభ్యు
దయముగాంచుగాత. పర్యేశ్వరుడు మీకాయురారోగ్యశ్రవ్యభి
వృద్ధిగలుగజేసి మిమ్ముభారతదేశమునకు మేల్పుత్తులజేయుగాత.

ఇట్లు

గంపలనూడెం }
19—1—16 }

కోటగిరి వేంకటకృష్ణారావు,
బహద్దరు, కుమారరాజు.

శ్రీకరుడు ప్రాణికోటిని • స్పృష్టిజేయు
కమలగర్భవి కడుపారఁ • గన్న మేటి
యైన శ్రీవిష్ణుదేవు పాదాంబుజమున
గంగతోనుద్భవించిరి • కమ్మవారు.

ప॥ వారిలో

నీ॥ సిరికినివాసమై • చెలువారు కన్నటి

వంశాంబురాశి జై • వాత్సుకుండు

విమలసద్గుణగళ్యా • వీరమాంబానంగ

యాభ్యులదసించు • నట్టినుతుండు

పతిభ క్రియేనుహః ప్రతమంచు నేవేళ

భావించు లింగాంబ • పాణభర్త

చిటిముటిమాటలఁ జెవులపండువొనర్చు

చిన్నికృష్ణవిఁబేర్కెఁ గన్నతండ్రి

గీ॥ మనుణగణ భూషితండును • నుందరాంగుఁ

డతుల ధీశాలి శ్రీయప్ప • యాహ్వాయుండు

చినులొనంద మొప్ప నీ • పుస్తకంబు

నచ్చవేయించి యిచ్చె మా • కాదరమున

ఈ శ్రీయుతుడై నగూఢునునిచెల్కి కతంబున మాక రాజు నా

రాయణరాజు శ్యామలకుండ • నారత మొజ్జగఁ దున్ని-పాటిలో

హయిగుండఁగఁగె • నట్టిమహత్ముని ప్రాపె సర్వదా

బాహుక మాకుఁగల్గఁగ్గు • పానిధి దేవుడనుగ్రహించుతఁ

(శ్రీ)

తిరుపతమ్

తే॥ గీ॥ ఈ చరాచరభూతంబుఁ బెల్లయెడఁ
బుట్టుటకు వృద్ధిగనుటకుఁ గిట్టుటకును
గారణుండైన యాజగత్కర్త నెవ్వఁడుఁ
బ్రస్తుతింతుము మా మనఃపంకజమూల॥

మౌళిపుల్గులగాయకుల్ వదాన్యులును సంస్కారుల్ ఋషిశ్రేణివే
దవిదుల్ వాహినుల్ బ్రతివతలుభిఁ 'కవాలము' మేదిని

ధవులు ఏరులు లోనాముల బుగ్గో • త్రంబుల్ న్నగ్గీయ చభో
 ధ్వవముల్ గాగ జెలంగున్గో రతమా • తా! నీకు కేలోడ్వద
 చ! అనుపమభోగ భాగ్యమూ నబ్రముగొల్పుచు, బాడిపంటలం
 దునఁదుల లేనిదై, పలుకు • య్యలికి జెలువంపుటున్నియై,

కనదురు పౌధరాజముల • గల్గి, జగంబున నందిగామ నీ.

మను “పెనుగంచిప్రోలు”; • హుగ నెప్పనుదంచితనితి

శా! వేదంబుల్ : తియించి పచ ముఁ • విధ్వ స్తముఁ జేయుచు

శేదం బేమియు లేక సర్వజ సల • బేమించుచు, శాంతిదాం

త్యాదుల్ గల్గి నిరంతరం నిగమ • వ్యాసంగముఁ జేయుచు

భూదేవో తములుందు రురమున • బూజ్యత్వముఁ గాచుచు

- చ॥ వితరణశాలులై యధిక, విత్తములు మడిమాన్యములోకవి
ప్రతితికొనంగుచు మిఁలఁ శ్రాన్యమై నుతిఁ గాంచినట్టి
తృప్తులను దాముగై నును • నెల్లపుడు హృదయపరివర్ధితా
దృతినిఁ బురాణపాఠిఁబడి • యింతచునుండునియోగులవృత్తిఁ 4
- చ॥ ధనదులై యప్పురింగల వ • దాన్యులుకో మటు లట్లుగానితో
ననయమువచ్చు న్నాశితుల • కందఱకున్ మిలియంతయందఱఁజే
ప్పవలవి గానిద్రవ్యమును • బంచియెంనంగును నుండినఁగొలుం
తనుగవకుండ నెప్పుడు ధనప్రతిభంబునుగాంచ నేర్తులే 5
- చ॥ హలముఖుడ తృభాగ్యమున • నాదరభావముతోడ భీకనా
దలకునుదానధర్మములు • దారతఁజేయుచు బండితప్రకాం

దులభజియించి మంచియుజె • దుష్కగహియించుచు ధర్మమార్గని
 స్తులమతిఁ బ్రాయకుండుదురుఁగూర్చులుతత్పురమందు నెప్పుడుగ్గిరి
 మ! హనుమంతుండుశివుండు కృష్ణుండునృసిం • హస్వాదుభేతాశేమూ
 ర్తి నగేంద్రదాతృజడేవళంబులపయ్యి • దీపించుశిల్పరబులక
 గవఁగామున్నటి యాగ్రధశిల్పులమహా • స్మత్యంబుఁదేలంబుఁగా
 గనులన్ గట్టివయట్లు కన్వృకును ద • ద్వామంబునన్నేటికిఁ7
 చ! వెనుకటిమాడియీనగరు • పెద్దదటంచును నందతెందతో
 అనుకొనుచుంటఁ గాకయివు • డారయఁగా యవనావసీశుఁబ్రా
 ర్థన భవనద్యయంబువిధు • రంబయి కన్వకు నేమహమ్మదే
 యన్యపతి పాలనంబున మ • హామహిమంబుగ నొప్పుచుండెనో! 8

ఈ అపురికి గురంగటన • హర్షి శర్ము బ్రవహించు బంకజా
 హోపరిభాగభృంగనిక • గోదితమంజుర నప్రకాశితా
 లాపము, సైకతాకరక • లాప, మభంగ తరంగ సంపయ
 వ్యావితము, నుధానుధుర • వారియుతంబు మునేజుసాంపుగ్గ
 చ॥ జలరుహనేత్రలెల్లము • జాబుల బిందియులబంది యన్నదీ
 నలిలముదైతరయ్యయ • సంధ్యలవారలమెరావికావిది
 క్కులగలయంగ రాగవ ను • గూర్చెనటంచుగవుల్ భ్రమించిని
 చ్చులు సరస్వతబంధముల • సారెకువరనజేయునట్లుగ్గ ॥ 10
 ఈ ఆ మునియేటి నానుకొని • హాళినిగూర్చు న్నామభూవి
 రామచయం బహర్పతిక • రవకరప్రతి బంధకంబు, ను

బ్రాహ్మవన్దోపమానమా ని • రంతర సత్కృద దాయకంబు నే
 యామనియందునక బీకశు • కారవముల్ సెలంగ జెలంగెడికె||
 వేసవికాలము కన ర • విప్రభలక గడుడప్పి పాంధులూ
 యూసముమీఱ నాయుపన • నావలెయందున విశ్రమింపగా
 భానునీలగోములలు • పాడ మన్మోధనతాపత ప్తత
 గాసిలు చుంద్రోదోకప్పుప • కారములేయ పకారముల్దా|| 12
 మునియేటికానక • ట్టనుగట్టదానిచే
 గడచుచునుండెడు • కాలువలును !

కాల్యల సలిపం • గ్రహణంబు నను గొఱం
 తలులేకపండుకే • దారములును!

శేదారతతులను • త్పాదిరంబగుధాన్య
నిబిడికృతభవన • నికరములును!
భవననికరముల • పరిపూర్ణమైజెలు.

వై కానవచ్చుచు • న్నట్టివీధు!

గీ॥ లట్టివీధులలోపల • నాడుచుండు
బాలికా బాలకలుగల్గి • పరగునట్టి
పురముఁగాంచిసఁ గన్నుల • కఱపుఁదీలుఁ
దీఱనిముదంబు మదికిఁజే • కూరుకతన॥

గీ॥ ఆపురమ్మనఁ గమ్మవం • శాబ్దినంబు
బాలయవిధంబుననుబుట్టు • వందె నుక్క-

శుభాదిషంబువఁ బాధులుపా • నుతియొసర్చ

స్థిరమతికిఁ బట్టికొమ్మక్రి • తిరుసతమ్ము!

సీ॥ పూవుబుట్టినతోడనే • తావిఁగొల్పు

న నెదిరీతిగ బాల్యంబు • నందె సకల •

సద్గుణావాసయై నిజ • సఖులతోడ

నాడుకొనె నామెఁ జనులకా • హృద మొదవ!

ఈ॥ యశావననుంకురించుటయు • నాసతినిఁ నుగుణాలవాలుఁడు

భావభావైపమాంగవ • భాస్వరరూపవిభాసితుండు, వి

ద్యానితడుండు. గోపయన • మాఖ్యజైలంగెఁకువానికిచ్చిమా

దావనాచిత్తులొఁచుఁ దలి • దంఁకులు పెండిలి జేసిరంతట! 16

సీ॥ అనురాగముననిద్ద • అల్లారుముద్దుగా
 నెడఁబాయకైపుడుఁజ రించుచుండు
 పౌఖ్యంబునఁ దేని • సంకటంబున నేసి
 పతిసతులృగపాలు • పంచుకొందు
 గృహకృత్యములనునే • కీభావముగనిద్ద
 తాలోచనముఁజేసి • యాచరింతు
 గురుజనంబులనిర్వు • రురుభక్తబూజల
 సమముగానిత్యంబు • సల్పుచుందు
 గీ॥ శల్లకార్యంబులనునిర్వు • శేకభంగిఁ
 గలిసిమెలఁగుటచేతనా • కాపురంబు

భూతలస్వరమట్లు నం • పూజ్యమగుచు
 దీక్షనిముదంబుతోడవ • రిల్లుచుండె॥

సీ॥ పరిపూసమునకై నం • బారబాటుగానై న

బాంకియెఱుంగని • పుణ్యశీల!

బీదపాదలనునం • ప్రీతితోనరయుచు

సాశ్వతమునఁబెరుంగుచు • నదయహృదము!

సకలభూతంబుల • సత్కృపారసమగ్న

మానసంబునఁజూచు • మాన్యచరిత!

తననాగుఁబెఱవార • లనుభేదశూర్తలో

వీడివర్తింతుసా • ధ్వమతల్లి!

(2)

11

గీ॥ వివరమునంప త్తివలరారు • విశ్వవినుత!
నుగుణభూషణధరియించు • సుందరాంగి!
అత్యనాధునకర్థరాంగి • యగుచుఁగడుట
ప్రితిపహియించె నీరీతిఁ • దిరువతగున్

8

గీ॥ కాపురమునందులోపము • లలుగకుండఁ
బుట్టినింటికి మఱిదాను • మెట్టినింటి
కిని యశంబును మిగుల నా • రనముఁజేసి
వంధ్రమాంతరంగంబుల • జనులువొగడ!

19

క॥ పతియు సతి యధికమైతిని
గతిపయదివనములు భోగ • కాంక్షలనుండఁ

నుతులుదృవిచిరార్థ

స్తుతిమంతులు రూపవిజిత • సూనప్రదతులో •

20

చ॥ వివిధసుఖంబులిట్లచుభ • విందుచు నిద్రఱుగూడి పెక్కునా

శ్రవితథరాగపంచదల • నందఁగనానుగుణాత్మభర్త కా

లవశముచేత మేనునుతొ • లంగెను శాశ్వతదేవాధాదులై

యవనివసించువారలెవ • రైననులేరుగదా? తలంపఁగన్ •

21

చ॥ ఇతి తనుబాసి • యివ్వధిని • స్వర్గపురంబునకేగ నాఁచి

ప్రవత లేనమాననంబున దు • రంతవిహదముమెండి యింకపై

బ్రతికిననేమిలాభమగు • బాణపవంబగు భర్త లేనిచో

వెతయగుచుండుగాదె యలి • వేణులజన్మము యర్హిలోపల్ •

22

నీ! బతులెల్లఁ బిమె • చ్చుగ నేమహభాగుఁ
డగ్ని సాక్షిగఁబెండ్లి • యాడెనన్న

అశ్రాంత మేసద • యాంతరంగుఁడు తన
ప్రాణంబురీతిఁ గా • పాడెనన్న

కోరికల్ దీర్చి యే • గుణగణ్యుఁడెల్లప్పు
డంచితాదృతిని మ • న్నించెనన్న

అసయుగబుగ్గవ్వు మా • వంతలేకుండ నే
ప్రేమాస్పృహఁడు నుఖ • పెట్టెనన్న

గీ॥ అట్టి నాహృదయేశ్వరు • ననయమాస్మ
దీయహృత్సంకజమున వ • ర్తించువాని

నామనోరథనిధిని ము • న్నాథువీడి

నిలువశక్త్యమై భూమిపై • నిమునమైన!

23

ఉ! కావున సంశయంబువిడి • కాంతునితోడనె స్వర్గస్థుకుల్
బోవుట శ్రేయవకా నుక్కర • ముల్ బాసరించిన తత్సమానముల్
కావు నిజంబుగా మునుపు • కాంతులతో దివికేగి యెందఱీ
భూవలయంబులోన యశ • ముల్ గనియుండరు శాశ్వతంబుగ! 24

క! అని సహగమనముజేయగ

మనమునఁదలపోసి యత్త • మా: కును ద

క్రిసబంధుజనులకును వం

దన మొనరించి నెలపుఁగొని ము • దంబుననంత! 21

21

గీ॥ పవవుఁగుంకుమ భూషలు • వస్త్రములు ము
దంబునను నేలవేల్పుము • తైదువలకుఁ

బంచిపెట్టుచు జనులెల్లఁ • బ్రస్తుతింప
వెడతె నహగమనముఁ జేయ • విభునిహోద॥

26

నీ॥ భువి భగవత్యంశ • భవగాకయున్న నీ
పగిదిఁజేయునెయంచుఁ • బలుకువారుఁ

బలికంటె సతికి దై • వము వేతెరేడంచు
నన నీమెలార్కాణ • యనెడువారుఁ

దొలిపుట్టువుననంత • సలిపెనో పుణ్యంబు
జనుచుండె నాధుతో • ననెడువారు

ఇట్టి పుణ్యాంగన • నీక్షిగుచుటండేసి

మనమా ధన్యులమైతి • మనెనువారు

గీ॥ బతులయెడ ధక్తిగలిగిన • సతులపేరు

జెప్పటకుముందు నీమనచెప్పవలయు

ననుకొనుచునుండువారు నా • యమనుజువాది

నతిశతంబులు ధక్తి నొ • నర్చువారు

• 27

చ॥ సకలనుఖంబులఁ జనులు • సన్నుతిఁజేసెడురీతి నాత్మనా
యకుఁడును దానునొందియును • సంతనెమానసమందుఁద్వప్తి నెం
దక మరలఁబఱిగలసి • నాకనుఖంబుల సందఁగోరి యా
యకలుషితాత్మయేగెనున • టాచుఁబ్రజల్ నుతియింపుచుండఁగన్

మ॥ జనులెల్ల దనవెంటరాగముదిత • స్వాంతంబుతోనివ్విధి
 జనియాయుగ్మలియగ్ని హోత్రాత్మనకుహ • సద్వంద్యము మోక్షార్థ
 క్తినిఁగావించి ప్రదక్షిణంబు జనులెం • తేవిస్మయస్వాంతులై
 తనువీక్షింప నిమిలితాక్షియగుచు • భ్యానించెనీరీతిగ 29
 చ॥ అలిగిననీపు లోకముల • కప్పుడె ముప్పుతలసమా దయా
 కలితుండవైన యప్పుడు జ • గుంబులుచల్లగనుండు నన్నఁగా
 నలవియెసన్న గావున ద • యానుహితాత్ముని నాధునోనను
 గలుపఁగదయ్య కాయును • కానుకగాఁగొని హవ్యవాహనాశ్రి
 మ॥ రమణున్వీడఁగ లేక యి త్తటివిస్వ • రంబాద నవ్మచ్చరి
 రము నీరీతిఁ ద్యజించుచుంటి నిక స్వ • రంబాదిన్ మేలె ! త

భృముగాఁజన్మములుండెనేని యిళ • నోదైవంబు ! నాశన్నిత
 స్మములగల్గెఁజేతువన్నిటను ము • న్నాథుఁడ౯ జ౯ శేయుమా! ॥
 బండుగులార ! పోయెదను • స్వరపురంబునకంత్యమైన నా
 వందనముగ్రహింపుడిళ • భావములోపలనుంచఁ జోతుఁడే
 నెందున నేనియుండెలియ • కెన్నులుఁజేసితినేని యింకమీ
 రందఱు దుఃఖమున్న్దొడచి • యాత్మలలోన ముదంబు వందుడిగిరి
 అని యీవిధంబుగాఁ జూ
 చినవారలు మనముకలలో • జెందుచునుండఁ
 దనునిశ్చేష్టితులై కను
 గొనుచుండఁగఁ దిరుపతమ్మ • కుతుకముతోడఁ ॥

సీ॥ పాండువనుంధరా • పాలునితో “మాద్రీ”
 సహగమనంబును • సల్పినట్లు
 నలరాజుతోడ ని • శ్చలమతిఁ “జేరాంబ”
 సహగమనంబును • సల్పినట్లు
 నారసింహవృరా • క్షాధుతో “జానకి”
 సహగమనంబును • సల్పినట్లు
 వేంకటాద్యప్పరా • ద్విభునితో “నీతాంబ”
 సహగమనంబును • సల్పినట్లు

గీ॥ పతులతోడిద లోకంబు • సతులకనుచు
 స్వాంతమందెంచి పతితోడ . “సహగమనము”

సలిపెజనుల్లెదన్నునం • సవముఁజేయ
సిగమతిగిఁ బట్టుకొమ్మక్కి, తిరుపతమ్మ॥

34-

చ॥ పతిదివికేగినంతటనె • ప్రాణమునేనియు భక్తితోసమ
ర్పితమొనరించునట్టినుచ • రిత్రల నాంధ్రపురంధ్రులఁ, బతి
ప్రతలను, సత్సతీచుణులఁ • బావనశీలలఁగీ రనీయ ధీ
మతులను, పూజ్యరాండ్రనుమ • మంబులఁబూజనొనర్పఁ ల్లదే॥ 35
ఉ॥ రావణులంకలో మునుపు • రాక్షసులెంతగ బాధఁబెట్టినఁ
భావమునందు“నీత” పతి • భక్తిని వీడగ లేదటన్న నీ
భూవలయంబులోపల న • పూర్వమటందురు కొందఱట్టివా
రీవనితామణిగనిన • నెన్నఁటికేనటువల్కనేర్పు-

36

గీ! ధరణిలోపలనాచంద్ర • పారశముగఁ
జేరువిల్పునటంచుపం • వీరీతోడ
నాలయమ్ముగట్టించిదీ • శాలురెల్లఁ
జెలఁగి యేటేటఁ దిరునాళ్ళఁ • జేయుచుండు॥

37

ఉ! పూతచరిత్రమైదుగులఁ • బూజ్యతఁగాంచిన తిర్వతమ్మ కీ
రీతిగనాలయంబొకటి • నృప్తియొనర్చి మహాత్ములెల్ల సం
క్రీతిగ నుత్సవాదులొన • రింపకపోయినచోఁ బతివ్రతా
ఖ్యాతిజగంబునందెటుల • వ్యాప్తముఁగాంచి సిరత్వమూనెది॥ 38

శ్రీ

ఉత్సవప్రభము

నీ! కన్యసంతాన మే • యన్మృత్యువుచేత

స్థిరతరకీర్తినా • రిండినదియో !

గుణగణోజ్జ్వలుడైన • గోపయాహ్వాయునక

రాంగియె యేతన్ని • య రినదియో !

భగవత్సమానుగా • భర్తనుదలచి యే

చెలువ సద్భక్తి • ర్పించినదియో !

గతించినవెనక • బ్రతుకువ్యర్థమటంచు

నేనాధ్వ తను పగ్ని • కిచ్చినదియొ !

గీ॥ బావురే ! మృతజీవయో • బ్రజలనుడికి

బాత్రయై యేసునీల లో • కత్రయమున

వన్నెకెక్కెనా ! స్థిరీర్తి • వలననట్టి

తిరువతమ్మవేడుక జూచి • నీజవలయు !

39

నీ! అంబయేశాన్టు • లనతరించెనటంచు

నంచి నదృక్కిబూ • జించువారు

ఆపత్సమయమందు • నాదరించినతల్లి

యంచు క్షుల్కలుదీర్చు • నట్టివారు

గారిసకారితో • కొదవలేకయదీర్పు

నిలువేలుపని కాన్క • లిడెకువారు

ఫలనమరామాలు • పాయనంబుగఁదెచ్చి

మొచ్చుబేర్కిని నమ • ర్పించువారు

శ్లో గలిగిజ్యోతిర్మయోత్కంఠ • మలనుగలిగి

చిత్రతరవాద్యములనువి • చిత్తమగుచు

ధూపదీపమంగళాఘోర • తుల్యైఃసంకు

తిరుపతమ్మవేడుకఁ జూచి • పీఠవలయు॥

సంతానవాంఛచే • స్నానముల్లేసి “పా”

కాచారము” ల్పడు • నటినతులు

ముప్పగించినాడు • మొక్కనట్టుల “Xండ
దీపముల్” పెలిగించు • దీపజనులు

జననకాలంబునం • దునఁబల్కినట్లుగాఁ
“బుట్టువెక్కుక”లిచ్చు • పూజ్యమఁ

యిష్టమా కోరిక • లిడార్చెనెక్కి

“నిల్వదోపు”తానంగు • నిశ్చలాత్మ

గీ॥ లలినియతిఁ బుష్పములతోడ • నర్చనంబుఁ
జేయుచు నివేదనంబు వి • శేషభక్తి

నర్పణముఁ జేయుజనములం • దందఁజెలఁగు

తిరుపతమ్ము వేకుకఁజూచి • తిఱవలయు॥

నీ! ప్రభల ముదాల్చి • సాదులై శాక్తీయు
 లలల శరభాయ • టంచుఁబడువ
 తాలకు మొక్కగా • రాదంచుఁగై ప్రపుల్
 నా స్త్రీకవాదము • నర్చుచుండ
 భంబురఁ జేబూని • దాతలం గదసిజం
 గమువార లొకవంక • గథలుజెప్ప
 రామ! హరీ! పరం • భామ! యటంచు గొం
 దలు భక్తవగులు కీ • రసలుపాడ!
 గీ॥ గుఱులముందఱు గుంపుగా • గూడిమద్దు
 లొప్పుమీఱఁగఁ గొందఱు • జెప్పుచుండఁ

కనులపండువొనర్చెగా • గలుగునట్టి
తిరువళమ్మ వేకుకఁ జూచి • పీఠనలయు!

42

నీ! తల్లిదండ్రులఁబాసి • తాగుమాత్రై న చి
డలనెల్లఁ దల్లిదండ్రు • డ్రులకుఁగల్గి
నేరుతాయినవా • నేరుతాయగుఁడూఁచు

సాహసకారులనెల్ల • సంస్కరించి
తడఁబాటుఁ గన్పట్టి • మెడనగల్గి త్తిరిం

చెడి గరానులనెల్ల • శిక్షఁజేసి
మద్యపానంబున • మత్తెక్కిఁబొడలుగు

రైఱుఁగసినారితో • ల్లరులమాన్చి

గీ॥ పిత్తుకొనిపైనిబడుటకు • నుద్యమించు
వారి వారించి యెప్పుడ • వ్వారిగాఁగఁ
బరగుచుండెమరక్షి • భటులుగలుగు

తిరుపతమ్మ వేమకజూచిఁబీటవలయు, ।

48

పీ॥ మాతానాంగనలభంగి • నుద్యద్యుత్తులలు

గౌనులకొగై నేసి • కదలువారు

దేవాంగనలభంగి • దేదీప్యమాసాన

జాలజాతెట్లచే • గ్రాలువారు

మాగాంగనలభంగి నవ్యమాణిక్య భూ

మలఁబేర్చిధరియించి • మెలగువారు

రాజాంగవలభంగి • రమణీయనహణ సాం

దర్శంబునుంగల్లి • తనరువారు

గీ! నాగరములు, నానులు, తాల • నగలు, ముదరులు

గలుగఁజేయు ముచ్చటముల్లూ • గలిగికనుల

కింపుఁగలిగించువారిచే • నింపఁబడిన

తిరుపతమ్మజేడుకఁ జూచి • తీలవలయు!

44

నీ పద్యంబుపైని ప • ట్టడములకై వడి

వైరామునముంగురుల్ • మురుపుజూపఁ!

జోరంపురతనాల • దుద్దులకాంతులు

గండవలంబుల • గొమ్ముకొవఁగఁ

గాళ్ళకమ్మన • కటకం • గొండాంటి

నిండా పులును • నిసదమొనఁగఁ
గంతంబునంగల • కనకహారావళుల్

కుచకపంభములమోదఁ • గునిసియాడఁ

గీ॥ సమదగజయానలెల్లను • తాహవూరి

తాళ్ళలై యచ్చటచ్చట • నలరియున్న

వింతలంజూచు నానక్తి • పెడలునట్టి

తిరువతమ్మ వేకుకఁజూచి • పీటనలయూ

వవంకఁగనుఁగొన్న • నినుకవేసినగాల

కంతట నిండిన • యట్టిపజలె

వదారిఁగనుఁగొన్న • నడఁబాటు లేకుండ
 బారుబారులుఁ గల్గి • నచ్చువభరాల!
 వదాయఁ గనుఁగొన్న • నీడు పారలఁగూడి
 వేడ్క-తోఁ బందెము • లేయువారె!
 ఎచ్చోటఁగనుఁగొన్న • నిచ్చవచ్చినయట్లు
 వంచరించెడిగణా • వార్యగణమె !

గీ॥ ఎచటఁగనుఁగొన్న బేరంబు • లిష్టమున్న
 తెఱఁగున • జేయుచుండెడు • ధీరమతులె
 కలిగియింపారుచుండ న • కృ-జముఁగాఁగఁ
 దిరుపతన్మృవేడుకఁ జూచి • పీఠవలయు !

దామోదరు దశావ , తారములో తమయందు

గల “వర్జ” లోకవంశ • వెలయుచుండ !

మహర్షాద్యులచరిత్ర • లనుబొదర్చించెడు

“కంపెన్” లోకచాయ • గ్రాలుచుండ !

విశ్వంబునంగల • వింతలన్నిటిఁజూపు

“వైస్కాపు” లోకశ్రేవ • బరగుచుండ

క్రూరమృగంబులం • గొనెత్తెచ్చియాడించు

“నర్క-న్య” లోకచోట • జరుగుచుండ

గీ॥ గడువిచిత్రంబుగాఁ గను • కట్టుకట్టి

“గారడి” చేయుచున్నట్టి గారడిండ

నోడఁ బావరులకు వింతఁ • దోషఁజేయు

తిరువతమ్మ వేసుకఁజూచి • వీఱవలయు ।

47

కా! బారుల్ వీరిచియంగడుల్ సొగసుగాఁ • బట్నంపు బాబారుల

ట్ల రాజులుచునుండ, జేరులుముదం • జేపారవ్యాపారముల్

ధీరోదారతఁ జేయఁచుండ, నుజను • వీనిన్నిఱోకించి, „గుం

టూరో! బుడరో,, యంచుఁబలుకుటలు విఁడ్డూరంబుగా దేరికిఁ ।

ఈ! కాళ్ళుల గజ్జియల్కరయు • గంబుచఁ దాళములం గ్రహించిభు

క్తాళి ముదంబుఱోడ వల • యాకృతినిల్చి యనేకదీపికల్

గ్రాలెకు స్తోభ మొండుమెయి • గంగను మధ్యను, భక్తిఱోడ నీ

తాలలనా మనోహరుని • స్తోభ మొండురు నృత్యవిదతిఁ । 49

చ॥ ఏతద్బ్రహ్మచర్యమువలనవచ్చుధనమును,

చ॥ కృషిముగ ధర్మకర్తృలస్య • కార్యముగా మడిసెంచి ధర్మస
త్రములకు సత్కర్మద్రులకు • బ్రాహ్మణకోటికి న ర్హమావివా
హములకుఁ బాతకాలకు • సంకవిహీనులకాలయాదికా
ర్యములకొనంగు చుందురు ఋ • ధాపథినన్నతిఁ జేయునట్లుగఁ 51

సీ తనజన్మమున నెవ్వ • డును గనుంగొనపట్టి

చోద్యంతువస్తువుల్ • చూపఁజాలు !

ఎక్కడక్కడనో వ • సింతుచునుండెడు

చుట్టాలసౌకమాతె • చూపఁజాలు

మృత్యుమత • మొదలంటనశియింప
 సూక్ష్మబుద్ధిదాసి • జూపజూతు
 మిత్యనర్థులనెల్ల • నేతనర్థంబొన
 చ్చుచుద్వప్తిదీరగాఁ • యాపజూలు

నన్యమానవసదర్శ • నముననాగ
 రకతగ్రలిగింపజూలు నా • ర్యస్తృతంబు
 లై నయీముత్యవంబుల • నరములగున
 దూపణముగాకు విష్ణూన • భూపజూలు

నేగి శక్త్యవంబునుగూరు • హృషీకృదై
 కాని బలివియొరంగుట్టి • కౌముదికు

సరిఃడదటము నిందుక • సాశయితు
మొలరకు దృష్టిగాఁజెప్ప • నేరితరము॥

౫౩

ఉ! శ్రీకర్కః సమస్తజర • నేదితమైదువన ప్రసిద్ధమై
యాశలి ప్రజాశియు • యుదితవస్తు వివాసమైదుక
త్యాకరః కురంతకలు • మావహారము దక్కనమై
లోకము యు నెప్పుడు వె • లుగుత నుత్సవ వివాదితంబు ౫౪-౫౫

సంపూర్ణము.

10372

